

2024-01-03

Till
Vilhelmina Kommun
Socialutskottet

Svar på medborgarförslag – Ett hospice behövs även i södra Lappland?

Ingress - kort sammanfattning av ärendet

Förslaget gäller att inrätta ett hospice i före detta 9.8-boendet på Strandvägen 3. Ett hospice är en enhet för palliativ vård för individer med särskilda vård- och omsorgsbehov. För att kunna ta del av externa medel anser förslagsställaren att verksamheten bör bedrivas i stiftelseform.

Beskrivning av ärendet

Förslaget innebär att i Vilhelmina starta ett hospice, som skulle erbjuda platser till Region 10 kommunerna.

Förslaget lyder:

- **att** i samverkan med Region Västerbotten och kommunerna i region 10 se över möjligheterna att starta upp en palliativ enhet – hospice vid det före detta 9.8 boendet på Volgsjöstrand
- **att** kommunen bedriver detta i stiftelseform för att ha möjligheten att ansöka om medel hos olika fonder, tex Cancerfonden, Hjärnfonden m.fl

Argumentationen för ett hospice är att det finns ett behov av palliativ vård i närområdet både bland yngre och äldre så att anhöriga kan finnas i den sjukas närhet. Avstånden är stora i länet där en palliativ enhet skulle täcka upp behoven i inlandet.

Tanken är att kunna erbjuda vård på eget rum i lugn miljö där de närstående får delta i vården utifrån den ineliggandes vilja och ork. Även att erbjuda växelvis vård där vård i hemmet och på den här enheten växlar utifrån mående.

Analys

Det finns flera faktorer att belysa i hospiceförslaget.

1. Vilhelmina kommuns behov av ett hospice
2. Driftsformen – kommunen eller stiftelse
3. Lokal – Strandvägen 3 eller annan plats
4. Personalanskaffning
5. Ekonomi

1. Vilhelmina kommuns behov av ett hospice

Var finns hospicevård idag? Som förslaget nämner så finns Axlagården i Umeå. Det finns även hospice i Norrbottens och Västernorrlands län. Men hur är behovet egentligen? Under 2023 har Vilhelmina kommun köpt plats på Axlagården vid 2 tillfällen. Hospicevård är ingen ny företeelse och frågan kan ställas varför det inte redan nu finns en enhet i R10-området?

2. Driftsformen – kommunen eller stiftelse

Att bedriva hospicevård i socialtjänsten är helt uteslutet då vår ekonomi inte tillåter några nya satsningar, som egentligen inte heller innebär någon besparing. Däremot om hospice kan bedrivas av en stiftelse kan det fungera. Dock kan inte verksamheten drivas i en kommunal stiftelse då nya stiftelse-regler sätter stopp för det. Skatteverket har utförlig information om på sin hemsida:

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2023.15/1735.html>

Bland annat denna information: "Det har också varit vanligt att kommunal verksamhet bedrivits i stiftelseform t.ex. kollektivtrafik, bostäder och fastighetsförvaltning. Sedan stiftelselagen kom till är det inte längre möjligt att bilda stiftelser som är beroende av löpande anslag. Dessa anslagsberoende stiftelser uppfyller inte varaktighetskriteriet. Löften om ytterligare anslag kan inte heller beaktas utan det är endast den förmögenhet som finns vid bildandet som påverkar bedömningen av varaktigheten."

Det betyder till exempel att underskott i stiftelsens verksamhet inte kan täckas med kommunala anslag eller bidrag. Möjligen skulle man kunna tillämpa en "överdebitering" där köpande kommuner vid årets slut gemensamt får täcka underskott genom höjda patientavgifter.

Förslaget nämner Axlagården, som är en privat stiftelse och det är nog rätt associationsform då kommunens ansvar begränsas till stiftelsekapitalet samtidigt som stiftelsen kan söka bidrag från olika fonder eller andra välgörare. Enligt 2 kap 16 § stiftelselagen är det styrelsen som företräder stiftelsen och tecknar dess namn och firma. I stiftelseförordnandet stadgas hur stiftelsen tillsätter styrelse.

3. Lokal – Strandvägen 3 eller annan plats

Det kan vara så att det kommer bedrivas annan verksamhet på Strandvägen 3 och att den därför inte är tillgänglig. Lokalen måste också anpassas med ytterligare investeringar för att möta den palliativa vårdens behov. Vad som framgår av förslaget är att det är Strandvägen 3 som har de bästa förutsättningarna för ett hospice. Finns det en tanke på alternativ lokal?

4. Personalanskaffning

Hospiceenheten behöver kvalificerad personal av läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och vi vet redan idag hur svårt det är att rekrytera rätt kompetens. Därför måste kompetensen knytas till enheten redan på projekteringsstadiet så vi inte löper risk att få en driftstart med för lite personal.

5. Ekonomi

Om det bildas en stiftelse så kommer den helt och hållet vara skild från Vilhelmina kommuns ekonomi. Stiftelsen måste stå på egna ben. Stiftelsen kan få ett stiftelsekapital från kommunen men kan inte räkna med löpande anslag då det är emot Skatteverkets regler kring stiftelser. Axlagården har vårdavtal med Region Västerbotten och det ser vi som en förutsättning för att överhuvudtaget kunna starta verksamhet.

Alternativ

Att hitta en annan huvudman, till exempel Stiftelsen Hospicevård, som driver Axlagården. Stiftelsen Hospicevård äger Axlagården men har även till ändamål att främja utveckling och spridning av hospicevård i Sverige. Kan denna stiftelse vara intresserad av att öppna en filial i Vilhelmina? Då skulle mycket vara vunnet i form av know-how och deras kontaktnät.

Man skriver på sin hemsida: "Axlågården skall fungera inte bara som ett hospice för invånarna i Umeå och andra kommuner i Västerbotten utan också som en inspirations- och kunskapskälla för Regioner, kommuner och andra vårdgivare runt om i Sverige som planerar att starta hospiceverksamhet."

Ekonomiskt åtagande

Om kommunen vill bilda en stiftelse för hospicevård bör kommunen avsätta ett ansevärt belopp för ändamålet. Det kommer behövas minst en miljon kr i startkapital för investering i lokal, utrustning och personal före driftstart. När stiftelsen väl är bildad så har kommunen inget ekonomiskt åtagande. Om inte stiftelsen lyckas med hospicevården och skulderna är större än tillgångarna så får man helt enkelt likvidera och avregistrera stiftelsen.

Personal – finansiering - konsekvenser

Inget sådant behov för socialtjänsten

Checklista för barnets bästa

Ej nödvändigt

Besparingspotential

Egentligen ingen för socialtjänsten.

Förslag till beslut:

att låta utreda frågan om hospicevård vidare enligt punkterna ovan.
att för ändamålet tillsätta en arbetsgrupp vars uppgift är att utreda ärendet.

Alternativt beslut:

att avslå förslaget om hospicevård.

VILHELMINA KOMMUN

Jenny Örnberg
Socialchef

Stefan Strindholm
Utredningssekreterare

Karl-Johan Ottosson
Kommunchef